

Valkonauha

4/2012

Piispa Irja Askolan
joulutervehdys
s. 9

Lapsuuteni Airolan
tyttökodissa s. 13

Valkonauha 4/2012

Julkaisija: Suomen Valkonauhaliitto

Toimituksen osoite:

Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

www.suomenvalkonauhaliitto.fi
etunimi.sukunimi@suomenvalkonauhaliitto.fi

Päätoimittaja: Irmeli Kaipainen

Toimitussihteeri: Irja Eskelinen

Toimituskunta: Pirkko Laakso, Anna-Mari Laine, Marja Kariluoto, Tuulikki Perho, Helena Sipilä

Taitto: Anne Tervahauta / Kuvitella

Lehti ilmestyy 4 numerona
Tilaushinta 15 euroa vsk

Painopaikka: Tammerprint Oy, Tampere

ISSN-L 0355-7219, ISSN 0355-7219 (painettu)
ISSN 2242-0045 (verkojulkaisu)

Etukannen kuva: Kari Ehonsalo

SISÄLTÖ

Pääkirjoitus	3
Tampereen Valkonauha ja Naisten Suojakoti juhlivat yhdessä	4
Valkonauhalaisten kokoontuivat syyskokoukseen	7
Piispan joulutervehdys	9
Kaukana kotoa	10
Presidentin joulutervehdys	12
Lapsuuteni Airolan tyttökodissa	13
Suomalaisten alkoholiasenteet 2012 -selvitys:	18
Kumppanuus on Alkoholiohjelman kulmakivi	20
Aktiivisen vanhuuden ja ystävyiden juhlaa Kuopiossa	21
Kirjaviisaat	23
Ronald McDonald Talon toimintaa	25
Kolumni	27
Konsertissa kuultiin lauluja onnesta ja onnellisuudesta	29

Suomen Valkonauhaliitto – Förbundet Vita Bandet i Finland r.y.

Liitto on vuonna 1905 perustettu kristillisyhteiskunnallinen naisjärjestö, joka toimii yksilöiden, perheiden ja yhteiskunnan hyväksi. Liitto on jäsenenä World's Woman's Christian Temperance Unionissa. Liitto ottaa vastaan testamentteja ja lahjoituksia. Pankkiyhteys: Sampo IBAN:FI98 8000 1100 0623 23

Puheenjohtaja

Toiminnanjohtaja Irmeli Kaipainen

Varapuheenjohtajat

Terveystoimittaja Hannele Jalkanen
Pankkivirkailija (eläk.) Tuulikki Perho

Pääsihteeri

Pastori Irja Eskelinen

Toimistos sihteeri

Nina Hurtamo

Liiton ylläpitäjät

Valkonauhan Kotipesä Helsingissä
Liisankatu 27 A 3, 00170 Helsinki
puh. 091351 268

Opiskelijakoti Helsingissä

Snellmaninkatu 27 D 18, 00170 Helsinki

SuurHelsingin Valkonauha ry:n ylläpitämä

Liisankoti
Lepolantie 49, 00660 Helsinki

On aika tulla ja on aika lähteä

Joululaulut kuuluvat vahvasti joulun tunnelman luomiseen ja niiden historia ajoittuu 1200-luvulle. Jo marraskuussa tavarataloissa aloitettu joulumusiikin soittoaika ärsyttää ja kuluttaa joululaulujen sanomaa. Itse koen joululaulujen kuuntelemiseen ja laulamiseen liittyvän rauhoittumista, levollisuutta ja kynttilän valoa.

Maailman suosituin joululaulu ”Jouluyö, juhlayö” on koruttomuudessaan aina puhutteleva ja kaunis. Se syntyi vuonna 1818 Salzburgin läheisessä pienessä Oberndorfin kylässä pastori Joseph Mohrin sanoittamana ja kanttori Franz Gruberin säveltämänä. Pastori oli kutsuttu miilunpolttajan majaan siunaamaan vastasyntyntä lasta. Näkyä äidistä vastasyntynyt lapsi sylissä innoitti hänet kirjoittamaan runon. Koska kappelin urut olivat rikki he esittivät laulun ”Stille Nacht” kaksiaanisesti kitaran säestyksellä. Lähes 200 vuotta tässä laulussa on säilynyt joulun sanoma.

Zacharias Topeliuksen sanoittama ”Sylvian joululaulu” on suomalaisille rakas joululaulu. Todennäköisesti Sylvia tarkoittaa mustapääkerttua (lat. Sylvia atricapilla), joka talvehtii häkkiin suljettuna Italiassa. Joulu saa meissä, niinkuin tällä linnulla, pintaan tunteet ikävästä ja kaipuusta. Kaipuusta kotimaahan tai kaipuuta rakkaisiin, jotka ovat jo lähteneet. Teksti on kuitenkin kirjoitettu Suomessa, vaikka usein luullaan Topeliuksen olleen Sisiliassa sitä kirjoittaessaan.

Itselleni läheisiksi joululauluiksi koen Topeliuksen sanoittamat ”En etsi valtaa loistoa” ja ”Varpunen jouluaamuna”. Tuo kotihin, jos pieneenkin, nyt joulujuhla suloisin, luo köyhän niinkuin rikkahan saa joulu ihana. Näissä sanoissa viestittyy sanoma, että joulu kuuluu meille kaikille.

Topelius menetti yhden tyttärensä ja molemmat poikansa aivan pieninä lapsina. Varpunen kuvaa yksivuotiaista, enkeliltä nimensä saanutta Rafaelia, joka kuoli isänsä syliin. Laulun sanat ”En mä ole lapseni lintu tästä maasta. Olen pieni veljesi, tulen tai vahasta” hermistävät minut aina kyyneliin ja tuovat oman veljeni varpusena lähelleni.

*Oli aika tulla ja on aika lähteä.
Nyt on aika seurata omaa tähteä.
Tuli aika muutosten, tuli aika vaihdosten.
Nyt on aika uusien ihmisten.
On aika rakkaiden muistojen,
on aika sydänlämpöisten kiitosten.*

Jättäessäni nyt ”täysin palvelleena” Suomen Valkonauhaliiton puheenjohtajuuden, kiitän lämpimästi teitä kaikkia, joiden kanssa olen saanut yhdessä taivaltaa ja tehdä työtä. Seuraajalleni Anna-Mari Laineelle toivotan antoisia ja rakentavia hetkiä valkonauhan sisarpiirissä.

Toivon teille kaikille levollista joulunaikaa ja siunusta vuodelle 2013.

IRMELI KAIPAINEN
päätoimittaja

Tampereen Valkonauha ja Naisten Suojakoti JUHLIVAT YHDESSÄ

Apulaispormestari Irja Tulonen

Tuomiorovasti Olli Hallikainen

Sosiaalineuvos Seppo Rantanen ja Tampereen Valkonauhan puheenjohtaja Eeva Ahonen-Hakala

21.9. vietettiin Näsin Salissa 150-vuotisjuhlaa kun Tampereen Valkonauha juhli 110 vuotta jatkunutta toimintaansa ja Naisten Suojakoti 40-vuotiasta toimintaansa. Ohjelma oli monipuolinen. Teema oli *Lääkkeitä lähisuhdeväki-valtaan*. Tampereen kaupungin tervehdyksen esitti apulaispormestari **Irja Tulonen**. Hänellä oli mukanaan muisto Valkonauhasta. Irja Tulosen puoliso kerää postimerkkejä ja hänellä oli kokoelmassaan 1900-luvun ensi kymmenillä postitettu kortti, johon oli liimattu Suomen Valkonauhaliiton kirjeensulkijamerkki.

Tuomiorovasti **Olli Hallikainen** rakensi puheenvuoronsa **Hugo Simbergin** Haavoittunut enkeli -teoksen ympärille. Haavoittunut enkeli on yksi kuuluisimmista Hugo Simbergin teoksista. Maalauksessa kaksi totista poikaa kantaa pientä enkeliä puisilla paareilla halki aution maiseman. Enkelitytön vasemmassa siivessä näkyy verta, ja hänen silmiensä peittona on valkoinen side. Hugo Simberg ei koskaan selittänyt töitään. Hän kehotti vain jokaista näkemään niissä mitä halusi. Simberg toivoi teostensa koskettavan ihmisten sisintä saaden ihmiset itkemään syvällä sisimissään. Taiteilija maalasi Haa-

voittuneen enkelin toivuttuaan itse vaikeasta sairaudesta, ja pienen tytön on ajateltu kuvaavan taiteilijan omia tunteita sairauden ajalta.

Suomen Valkonauhaliiton pääsihteeri **Irja Eskelisen** aiheena oli *Tuokiokuvia Tampereen Valkonauha ry:n ja Naisten Suojakoti ry:n taipaleelta*. Yhteistyö Valkonauhan ja Suojakodin kesken on ollut monimuotoista. Kun Suojakoti aloitti toimintansa hankki Valkonauha Suojakodin vuoteisiin patjat. Valkonauhan ja Suojakodin välillä on aina kulkenut myös yhteinen ihmisketju. Samoja henkilöitä on ollut vastuunkantajina sekä Valkonauhassa että Suojakodissa eivätkä toiminnan painopisteetkään ole olleet kovin kaukana toisistaan. Kaupunkioiloissakin naisten palkat olivat menoihin nähden pienet ja ammattia vailla olevalle tytölle oli harvoin tarjolla muuta vaihtoehtoa kuin pestautua kotiapulaiseksi. Aina ei kunnan kotiakaan kaupungissa ollut tarjolla, sillä kroonisen asuntopulan vuoksi asunnon saanti oli vaikeaa. Valkonauhan toiminnassa korostui 1900-luvun ensi kymmenillä näkemys, jonka mukaan maalaiselämään totuneelle maalaistytölle erityisen vaarallisia olivat kaupungin tarjoama huvielämä ja kavaljee-

Seminaariyleisöä Näsin salissa

reiksi pyrkivät maailmanmiehet. Toki nämä näkemykset eivät olleet ihan tuulesta temmattuja ja vaikeuksiin joutuneiden auttamistyössä oli vain harvoja toimijoita.

Kun Naisten Suojakoti -yhdistystä lähdettiin perustamaan oli yhtenä suurimmista ongelmista Tampereella nimenomaan kotien puute, asunnottomuus. Siihen puolestaan usein johti perheiden hajoaminen ja siitä johtuvat monet muut surulliset lieveilmiöt. Mukaan saatiin laaja kirjo toimijoita kuten Valkonauha, NN-KY, Pelastusarmeija, Vapaa seurakunta, Huolto poliisi, Martat, Sininauha, seurakunnan diakoniakeskus ja KRIM. Mukaan tulivat myös poliittisten puolueiden naisosastot ainakin SDP:stä ja Kokoomuksesta. Listasta saattaa puuttua joku, ehkä monikin. Tärkeintä ei ole kuitenkaan listan pituus vaan sen sisältö. Lopputuloksen kannalta oli merkittävää, että auttamisen rintama oli laaja.

Läheisväkivalta poliisin silmin nähtynä oli ylikonstaapeli **Anna-Kaisa Heinämäen** teemana ja johtava sosiaalityöntekijä **Ta-**

ru Herranen paneutui *Sovittelu*-toimintaan.

Perheitä koskevan puheenvuoron piti kansanedustaja, Naisten Suojakoti ry:n hallituksen varapuheenjohtaja, **Leena Rauhala**. Suurimpia uhkia perheiden hyvinvoinnille ovat eromiset, taloudelliset vaikeudet, päihteet, väkivalta ja mielenterveysongelmat. Nämä vaikeudet kietoutuvat useimmiten vyyhdiksi, jossa ne ”tukevat” toisiaan vaikeuttaen tilanteen paranemista. Yksilökeskeinen kulttuuri muodostaa oman haasteensa, toisten asioihin ei herkästi puututa. Erityisesti lapsiperheiden ongelmat kasaantuvat. Vaikka enemmistö lapsista voi hyvin, samaan aikaan lastensuojelutoimenpiteiden kohteena olevien lasten määrä on kasvanut voimakkaasti. Lapsiperheiden hyvinvoinnin edistäminen on koko yhteiskunnan asia.

Lastenpsykiatrian erikoislääkäri **Anne Kauppi** puhui teemasta *Lapsensa surmaamisen syyt*. Kun äidit olivat tekijöinä, löytyi taustalta seuraavia selittäviä syitä: psyykkisiä ongelmia, osalla myös persoonalli-

suushäiriö, vaikeuksia perhe-suhteissa, useammin altruistisia motiiveja, mutta myös toistuvia pahoinpitelyjä. Uhrina oli usein pieni vauva. Kun isät olivat tekijöinä, löytyi taustalta seuraavaa: persoonallisuushäiriöitä, mustasukkaisuutta, väkivaltaisuutta, usein pitkäaikaisesta päihteidenkäytöstä, ei kuitenkaan välttämättä tekohetkellä. Anne Kauppi tiivistä ennaltaehkäisyn mahdollisuuksia seuraavasti: äitien synnytyksen jälkeisen masennuksen nopea hoito ja erityisesti kotipalvelu, lapsiperheiden palveluiden turvaaminen ja lisääminen, lähisuhdeväkivallan havaitseminen ja sen estäminen ja hoito, perheen uhan arvioiminen erityisesti erotilanteissa.

Kehittämispäällikkö **Minna Piispan** puheenvuorossa etsittiin ja löydettiin uusia avauksia lähisuhde- ja perheväkivallan ehkäisyyn. Minna Piispa korosti, että lähisuhde- ja perheväkivaltaa voi esiintyä kaikissa sosiaaliluokissa ja kulttuureissa. Väkivallan käyttö on tietoisesta toimintaa, jolla haetaan itselle valta-asemaa suhteessa toiseen alistamalla. Lähisuhde- ja perheväkivalta on useimmi-

Kansanedustaja Leena Rauhala

Seminaarilaisia lounaalla

ten toistuvaa ja raaistuu jatkuessaan, eikä lopu itsestään. Se voi myös muuttaa muotoaan. Väkivalta vaikuttaa kaikkiin ja kaikkeen sen ympärillä olevaan: uhrin ja tekijän lisäksi sijaiskärsijöitä ovat lapset ja muu lähipiiri. Keskeiset ongelma-kohtat lähisuhde ja perheväkivaltaan puuttumisessa ovat: lasta ei oteta riittävästi huomioon viranomaistoiminnassa, väkivaltaa tai sen uusiutumisen riskiä ei arvioida, väkivaltaa ei tunnusteta erotilanteessa ja lasten huolto- ja tapaamisasioista päätettäessä viranomaisten yhteistyössä on puutteita, arviotaessa lupaa aseiden hallussapitoon tiedonvaihto poliisin ja muiden viranomaisten välillä puutteellista ja perheväkivalan riskiä ei arvioida, lähipiirin ja omaisten tieto perheen tilanteesta paremmin viranomaisten käyttöön, systemaattinen tieto perhesurmista ja oman lapsen surmista puuttuu.

Minna Piispa esitteli meneillään olevan Naisiin kohdistu-

van väkivallan vähentämisen ohjelman 2010–2015. Ministeriryhmä hyväksyi ohjelman 11.6.2010 ja ministeriöt laativat toimeenpanosuunnitelmat. Toimenpiteet toimeenpannaan osana hallinnonalojen toiminnan ja talouden suunnitelmaa ja tulosohtajasta. Sisäisen turvallisuuden ohjelman ohjausryhmä seuraa toteutusta ja ohjelman toimeenpano on kirjattu myös hallitusohjelmaan 2011–2015.

Ohjelman tavoitteet ovat:

- 1) Puututaan väkivaltaan ennakkoivasti vaikuttamalla asenteisiin ja käyttäytymismalleihin
- 2) Ehkäistään väkivallan uusiutumista
- 3) Parannetaan seksuaalisen väkivallan uhrien asemaa ja heille tarjottavaa kriisiapua ja tukea
- 4) Kehitetään keinoja tunnistaa ja puuttua haavoittuvassa asemassa olevien kokemaan väkivaltaan
- 5) Lisätään viranomaisten ja ammattilaisten tietoa ja osaa-

mista naisiin kohdistuvan väkivallan ehkäisystä ja uhrin auttamisesta.

Tärkeä osa päivän ohjelmaa olivat **Sirkku Heinäluodon** itse sanoittamansa, säveltämänsä ja esittämänsä kauniit ja sanomaltaan puhuttelevat laulut. Päivän juontajana oli sosiaalineuvos **Seppo Rantanen**.

Seminaariin osallistui yli 100 osallistujaa ja järjestelyt toimivat hienosti. Lämmin kiitos kaikille järjestelyvastuussa olleille. Tampereen Valkonauha ry ja Naisten Suojakoti ry olivat edesauttamassa vaikean, mutta ajankohtaisen tiedon levittämistä laajempaan tietoisuuteen.

Päivä päättyi Tampereen Museokeskus Vapriikissa järjestettyyn kaupungin vastaanottoon, jonka emäntänä toimi apulaispormestari **Irja Tulonen**.

Teksti: **IRJA ESKELINEN**

Kuvat: **VESA KEINONEN**

VALKONAUHALAISET KOKOONTUIVAT SYYSKOKOUKSEEN

Tällä kertaa kokousmatkamme suuntautui 20.–21.10. ensin Mikkeliin, josta siirryimme jatkamaan Mäntyharjulle Lankaniemen leirikeskukseen. Mikkelin Valkonauha oli järjestänyt meille antoisan tutustumisen Kenkäveron pappilaan, josta lähdimme Mikkelin-opas **Helena Partasen** opastamalle kaupunkikierrokselle. Yhtenä kohteena oli Mikkelin Valkonauhan toimipiste, Kotikulma, joka oli mielestämme kaunis ja rakkaudella ylläpidetty paikka kokoontumisille. Toivottavasti Kotikulman toiminta jatkuu ja siitä muodostuu pitkäjänteinen Mikkelin Valkonauhan työmuoto.

Mikkelistä siirryimme kauniissa järvimaisemassa sijaitsevaan Lankaniemen leirikeskukseen, jota ylläpitää Mäntyharjun seurakunta. Emäntä **Teija Apell** oli meitä vastassa ja saimme kokea olevamme todella tervetulleita. Illalla Mikkelin Valkonauhan vastuunkantajat järjestivät iltaohjelman, jonka pääpaino oli yhteisöllisyyden ja yhteishengen vahvistamisessa.

Päivän teemana oli *Levähtäkää vähän*. Liiton puheenjohtaja **Irmeli Kaipainen** käsitteli teemaa avauspuheenvuorossaan seuraavasti: ”Tällä kertaa, toiveittenne mukaisesti, olemme yhdessä Levähdetään-teeman ympärillä. Meillä on aikaisemmin ollut syystapaamisissa koulutusta ja yhteiselle ajalle ja tutustumiselle on jäänyt liian vähän aikaa. Levähtäkää-sanalle on paljon synonyymejä: hengähtää, huilata, huilia, henkäistä, huokaista, lepuuttaa, vetää henkeä. Kaikissa näissä sa-

noissa tulee esille hetkellinen olotila; levähdetään ennen kuin jatketaan matkaa. Minusta myös tietynlainen hiljentyminen ja pysähtyminen liittyvät levähtämiseen. Vaikka meille olisi kaiken kiireen ja hälyn keskellä hyvä hetkeksi rauhoittua, saattaa se olla joillekin jopa pelottavaa. Ei haluta pysähtyä olemaan itsensä kanssa. Levähtämiseen ei tarvita pitkiä loma-aikoja vaan se voi olla vaikka hetkellinen rauhoittuminen teekupposen äärellä kynttilänvalossa. Levähtää-sanalla on myös negatiivinen sävy. Se voi tarkoittaa hajoamista tai leviämistä. Tänä viikonloppuna me kuitenkin otamme käyttöön sanan positiivisen merkityksen. Nautimme tästä ympärillä olevasta luonnon

Vas. Hannele Jalkanen ja Anna-Mari Laine Mikkelin Kotikulmassa.

kauneudesta, toistemme seurasta, vaihdamme ajatuksia ja huokaisemme hetken, jotta voimme jatkaa matkaa rentoutuneina ja rauhoittuneina.”

Sunnuntaina menimme joukolla Mäntyharjun kirkkoon, jossa vietettiin Valkonauhan kirkkopyhää. Valkonauhalaiset toimivat avustajina eri tehtävissä. Lounaan jälkeen oli liiton sääntömääräinen syyskokous, jossa tehtiin myös henkilövalintoja. Irmeli Kaipaisella tulevat sääntöjen edellyttämät toimikaudet täyteen vuoden lopussa ja kokouksessa valittiin sen tähden liitolle uusi puheenjohtaja. Irmelin seuraajaksi valittiin **Anna-Mari Laine** Hämeenlinnasta. **Tuulikki Perho** Helsin-

gistä jatkaa varapuheenjohtajana. Uutena hallitukseen valittiin varajäseneksi Oulusta **Tarja Heino**. **Marja Kariluoto** Turusta valittiin hallitukseen varsinaiseksi jäseneksi. Muilta osin nykyiset jatkoivat eli **Paula Kupias** ja varajäsen **Leena Järvelä** Tampereelta, varsinainen jäsen **Kaarina Piiparinen** Lappeenrannasta, Hele-

na Sipilä Helsingistä ja varajäsen **Irja Angervo** Turusta.

Ensi vuonna matkamme suuntautuu Salon lähellä Kruusilassa sijaitsevaan Bergvikin toimintakeskukseen. Joten ollaan kuulolla!

Teksti ja kuva: **IRJA ESKELINEN**

Valkonauhakin mukana

PÄIHDE- JA MIELENTERVEYS- PÄIVILLÄ 15.–16.10. Helsingissä

Vas. **Marita Saarela** ja **Irja Eskelinen**

● Valtakunnalliset Päihde- ja mielenterveyspäivät on laajin vuosittainen alan ammattilaisten koulutustapahtuma. Tilaisuus on tarkoitettu päihde- ja mielenterveystyön alalla toimiville tutkijoille, kehittäjille ja päättäjille sosiaalitoimessa, päihdehuollossa, vapaa-aika- ja nuorisotoimessa, kouluissa ja oppilaitoksissa sekä alan järjestöissä.

Päivät tarjosivat tälläkin kertaa

- ajankohtaiskatsauksen päihde- ja mielenterveystilanteeseen
- tietoa alan tutkimukseen, käytäntöön ja rakenteisiin
- merkittävän tilaisuuden verkostoitumiseen ja uusiin kumppanuuksiin
- uusia näkökulmia ja toiminnan muotoja, joilla ponnistaa muutoksen ja murroksen yli eteenpäin
- uskoa ja rohkeutta tulokselliseen työhön yhteiskunnassa

Suomen Valkonauhaliiton osastolla valkonauhatieoutta jakoivat **Tuulikki Perho** ja **Marita Saarela** sekä **Irja Eskelinen**. Liitto oli mukana myös posterinäyttelyssä, jossa tällä kertaa esiteltiin *Pienen askelin – kevyesti kotiin* -toimintaa. **Marjo-Riitta Rollandin** tekemät valkonauhaenkeli-korut olivat kysytyjä ja jälleen saimme omaan työhömmä uutta tietoa ja uusia yhteistyöverkostoja!

KUULUTUS KIRJASTA

SUOMEN VALKONAUHALIITON HISTORIEOKSIA "Sata vuotta järjestäytynyttä äidinrakkautta 1905–2005" tarvittaisiin liitossa! Mikäli sinulla olisi hyllyssäsi kirja, josta malttaisit luopua, pyydämme olemaan yhteydessä toimistoon. Liiton 100-vuotisjuhlassa annoimme kaikille juhlaivieraille lahjana tuon kirjan. Sittemmin niillä on ollut kysyntää siinä määrin, että liitossa on jäljellä enää arkistokappaleet. Tarvitsimme lainakappaleita, joita voisimme antaa luettavaksi esimerkiksi toimintaamme liittyville uusille jäsenille. Jos voit lahjoittaa saamasi kirjan takaisin liitolle, tulisi se tärkeään käyttöön.

Joulutervehdys 2012

Joulu on näkökulmakysymys. Perinteiden ja kuormittavien vaatimusten tiheikkö. Odotuksen ja lupaaavien tuoksujen suvanto. Näkökulmansa saa ja voi valita. Kuulostella, mikä tänä vuonna on mieluisaa, mahdollista ja toteuttamisen kokoista.

Jumalallekin joulu on näkökulmakysymys. Hän päätyi siihen, että oleellista on lähelle tuleminen. Tuonpuoleisuudesta ei huudella lupauksia: ne on kerrottava tässä lähellä, ihmisen kielellä ja ihmisen iholla. Takapihal- le syntyi Vapahtaja ja viesti siitä vietiin ensimmäiseksi paikallisille paimenille. Siksikö, että muistaisimme: ihmisten löytäminen on Jumalan näkökulmavalinta. Ihminen on jumalaisen viestin arvoinen. Joulu ei ole suoritus vaan vastaanottamisen mahdollisuus. Jumala saapuu, kertoo, tarjoaa, liikkuu ja liikuttaa.

Jumalan jouluinen näkökulma merkitsee toivoa, erilaisten ihmisten yhtäläistä arvoa ja luottamuk- sen palautumista. Ihminen voi katsella tulevia juh- lapyhiä tästä horisontista. Joulu on ihmisen juhla. Silloin saa olla surullinen, väsynyt tai peloissaan. Tai sitten ilossa ja odotuksen täpinässä.

Joulussa saa kunnioittaa omaa näkökulmaansa. Tä- nä vuonna tällainen joulu riittää. Jumalalle joulujem- me keskeneräisyys eikä niiden erilaisuus ole pettymys tai moitteen aihe. Jumalan näkökulma mahtuu mo- nenlaisiin jouluihin. Hän ei vieroksu sitä, mi- kä meille on totta. Hän tulee mukaan.

Jumala on ihmisen puolella. Armo on löydettävissä. Välittäminen itsestämme ja toisistamme kannattaa.

Joulunaikaan Pyhä saattaa hipaista. Kaikenlaisissa jouluissa.

IRJA ASKOLA

Jouluevankeliumi löytyy Raamatusta Luukkaan evankeliumin luvusta 2.

KT/EASTPRESS SEPPÖ J.J. SIRKKA

Kaukana kotoa

Ensimmäinen adventtipäivä Frankfurt am Mainissa on aurinkoinen. Suomalaisen seurakunnan parkkipaikka on täyttynyt autoista, joiden takalaseista löytyy Suomen lippu. Ulkosuomalaisia ja Suomen ystäviä on sankoin joukoin saapunut seurakunnan joulumyyjäisiin. Seurakuntasali on koristeltu kauniisti. Myyntipöydät notkuvat karjalampiirakoita, ruisleipää, salmiakkia, kotitekoisia joululaatikoita, huovutettuja tonttuja – on Aarikkaa, Aalto-vaaseja ja Marimekkoa jne. Ei pidä myöskään unohtaa suomenkielisiä lastenkirjoja ja saunan esittelijöitä. Ohjelmassa on Suomi-koulun oppilaiden tonttutanssia, joululauluja ja tietysti suomalaisen joulupukin vierailu. Päivän täyttää iloinen puheensorina niin englannin, saksan kuin suomen kielellä. Suomalainen kahvi, piparit ja joulutortut tekevät kahvilassa kauppansa, joululaulujen soidessa taustalla.

Adventin aika on myös ulkomailla monien jouluisten juhlien järjestämistä ja niistä nauttimista. Yksi koskettavimpia päiviä itselleni on ollut *Kauneimmat joululaulut* -tilaisuuden juontaminen Washington DC:ssä. Suuri kirkkosali täyttyi ensimmäisen ja toisen polven suomalaisista, au paireista, työkomennuksella olijoista, monikulttuurisista perheistä. Mukaan on lähdetty läheltä ja kaukaa. Kirkkopihalle on paikallinen evankelinen seurakunta rakentanut suuren jouluseimen,

jossa Maria ja Joosef, Jeesus-nukke, enkeleiksi pukeutuneet lapset ja paimenet oikeine lampaineen ottavat vastaan kirkkoon tulijoita. Salissa voi aistia erityisen lämpimän ja herkän tunnelman. Laulun edetessä mieleni valtaa yhdessä seurakuntalaisten kanssa kaipuu ja muistot, jokaisella meistä jonnekin. Erityisesti *Sylvian joululaulu* tuo kyynleet silmiin itsellekin, tunteet nousevat pintaan. Illan kruunaa kynttilänvalossa (jokaisella kädessään oma kynttilä) laulettu ”Hiljaa hiljaa joulunkellot kajahtaa” -laulu. Joulunrauha on saavuttanut meidät arjen kulkijat.

Ulkomailla vietetyt vuodet näyttivät, että joulua voi viettää kovin monella tapaa. Kaikkiallahan tuo juhlien juhla ei säväytä samalla tavoin kuin meillä. Totuttelemissensa oli jo siinäkin, että jouluna ei välttämättä ole lunta. Asuinmaasta riippuen, kouluissa ei välttämättä ole laisinkaan uskonnonopetusta ja näin ollen joulujuhlija ei vietetä. Tämän johdosta lapsiperheille Suomi-koulujen ja ulkosuomalaisseurakuntien perinteiset joulujuhlat ja joulukirkko ovat erityisen tärkeitä. Joulukirkossa suomalaisen yhteisöllisyyden voi vahvasti kokea vaikka isovanhemmat ja sukulaiset ovatkin kaukana kotimaassa.

Suomalainen joulu

Ulkomailla suomalaisen joulun luominen omaan kotiin ei aina ole vallan yksinkertaista. Joulukoristeita ja joulukuusenkin

löytää vaivattomasti, mutta jouluruokien saaminen ei aina ollut helppoa, niitä kun ei ihan lähimarketista löydä. Miltä tuntuu todistella saksalaiselle lihakauppiaille, että kahdeksan kilon kinkku on vain muutamalle hengelle tai etsiä tuoretta kalaa tai joululaatikoiden valmistusaineita, jotka olisivat edes sinnepäin jne. Onneksi naapurimaan huonekalukauppa on ”soluttautunut” ruokakauppoineen moneen maahan. Luovuutta ja kekseliäisyyttä tarvitaan. Kaikki tämä huipentuu jouluaattona, kun satelliitin välityksellä katsellaan joulurauhahan julistusta, istutaan paikallisen seurakunnan aatohartaudessa, nautitaan rakkaiden ympäröimänä suomalaista jouluateriaa ja nähdään lasten riemu –niin ilo ja rauha täyttävät sydämen.

Ulkosuomalainen, siirtolainen, kausisiirtolainen, turisti

Lähes jokaisella meistä on joku kytkös ulkomaille, joko suoraan tai välillisesti. Etäisiä suomalaisia eli 1–3 polven suomalaisia, asuu ympäri maailmaa lähes 1,37 miljoonaa. Tästä joukosta neljännesmiljoona on Suomen kansalaisia. Vuosikymmenien saatossa on paljon muuttanut. Etäisyydet ovat pienentyneet ja tekninen kehitys antanut aivan toisenlaiset mahdollisuudet matkustaa ja pitää yhteyttä Suomeen päin. Vaikka ns. suuret muuttoaalto ovatkin menneitä, vuosittain Suomesta muuttaa arviolta 8 000–10 000 suomalaista mm. oman tai puolison työn tai rakkauden vuoksi.

Motiivi lähdölle on aina oma ja henkilökohtainen, ulkosuomalaisuudesta selviäminen myös. Hän on maahanmuuttaja, jonka on opittava tasapainottelemaan oman suomalaisen kulttuuriperintönsä ja uuden maan kulttuurin välillä – vähem-

mistön edustajana. Tuo sopeutuminen vie aikaa ja kokemus voi olla ruusunpunainen, mutta ahdistavakin. Tämän johdosta perheen merkitys korostuu, perhe on se ydintiimi, kun tuttu turvaverkko on kaukana.

Kynnys on matala – ulkosuomalaisseurakunta tukiverkko

Kristinuskon perusluonteeseen on aina kuulunut rajojen ylittäminen, sekä maantieteellisesti että ihmisten välillä.

Kirkkomme on kantanut ja kantaa vastuuta ulkomailta asuvista ja matkaavista suomalaisista jo reilun sadan vuoden ajan. Myös tänä jouluna on ulkosuomalaisen tai turistin mahdollista hiljentyä joulun seimen ääreen, omalla äidinkielellä myös ulkomailla, sillä kirkon ulkosuomalaisyötä tehdään säännöllisesti n. 40 maassa. Monelle ulkosuomalaiselle tai matkaavalle jo tietoisuus tästä yhteydestä ja suomalaisen kirkon läheisyydestä on helpotus. On olemassa paikka, jossa on mahdollisuus osallistua omalla äidinkielellä toimintaan ja keskustella elämän iloista ja suruista. Olet lämpimästi tervetullut mukaan!

Siunattua joulunaikaa toivottaen,

Teksti ja kuva: **SUSANNA MERIKANTO-TIMONEN**
ulkosuomalaistyön
apulais sihteeri, pastori

Lisätietoja: www.evl.fi/ulkosuomalaiset

TASAVALLAN PRESIDENTIN TERVEHDYS

Suomen Valkonauhaliitto on toimintansa ja jäsentensä kautta tuonut huolenpitoa ja myötätuntoa ympäröivään yhteiskuntaan jo yli sadan vuoden ajan. Yhteiskunnassamme on tänä aikana tapahtunut paljon hyvänsuuntaista kehitystä; on selvää, että vaikeuksia kohdanneella kansalaisella oli Valkonauhan alkuvuosikymmeninä tukenaan nykyistä heikompi tukiverkko. Ihmisen yksinäisyyden ja turvattomuuden tunne ei kuitenkaan ole muuttunut. Liian monet ihmiset ovat huolten uuvuttamia. Kansalaisjärjestöjen monipuoliselle työlle, kuten Valkonauhaliiton toiminnalle, on edelleen todellista tarvetta.

Yhteiskunnallisiin haasteisiin Suomen Valkonauhaliitto vastaa monin käytännön työmuodoin. Ryhmätoiminta, päihdeongelmaisten ja heidän läheistensä auttaminen, perhetyö, pienten lasten vanhempien tukeminen sekä ikäihmisille järjestetyt musiikkihetket antavat voimia monelle ja tukevat perheiden jaksamista. Huolten ja ilojen jakaminen, keskustelut sekä lämmin yhdessäolo vertaisryhmissä ja ystävien kesken – niitä ei virtuaalimaailma voi koskaan korvata.

Toivotan Suomen Valkonauhaliiton jäsenistölle rauhallista joulunaikaa ja oikein hyvää tulevaa vuotta.

Sauli Niinistö

Sauli Niinistö
Tasavallan presidentti

Lapsuuteni

Airolan tyttökodissa

Vas. Aune Raunio, kirjoittajan paras ystävä
Airola-aikana.

Olen syntynyt 1930-luvun alussa. Sen hetkisestä yhteiskunnallisesta tilanteesta, äitini tilanteesta tai ympäristöstä tiedän hyvin vähän. Ilmeisesti äitini asui vanhempiensa luona, muonamiehen mökissä. Mökki oli harmaa ja pieni. Sisään mennessä ensin oli pieni eteinen, sitten tupa, jossa oli suuri leivinuuni vieden suurensen lattiapintalasta. Huoneessa oli kaksi ikkunaa, joissa oli pieniä nelikulmaisia ruutuja, pöytä oli ikkunan edessä, kaiketi valon ja näköalan takia. Tie kulki aivan mökin editse.

Kaukaisimmat muistikuvat ovat ajasta, jolloin olin vähän yli kaksivuotias. Olin jonkun vieraan tädin sylissä. Siinä oli hyvä olla. Minut vietiin isoon valkeaan taloon. Muistan katsoneeni tietä, jossa oli suuria puitten juuria. Tie oli harmaa ja

paljas. Seuraava muistikuva on leikitä, jossa oli kankaasta tehty nukke, hiukset lankaa. Olin opettaja, oppilaita olivat oma ja muitten nuket. Joku nukkeista istui tuolissa, joku nojasi kirjaan tai laatikkoon. Kysyin heiltä jotain nostaen nuket pystyasentoon ja vastasin itse kysymyksiin. Ruokatunti oli hauskin leikki. Nukeilla oli eväät, pala ruisleipää ja pullosa maitoa, jotka opettaja sai itse syödä. En tiedä olinko 6-vuotias silloin. Pääsin kouluun kuunteluoppilaaksi vuotta ennen varsinaista koulun alkua. Kävin koulua pari kertaa syksyllä ja keväällä. Koulumatkaa oli 3,5 kilometriä kävellen kun muuta mahdollisuutta ei ollut. Aikuisista muistan **Siiri**-tädin, laitoksen johtajattaren. Hänen sylissään en koskaan ollut, ehkä hän joskus silitti päätäni, siinä kaikki hyväilyt sen ajan tavan mukaan. Siiri

tädin muistan tiukkana, mutta oikeudenmukaisena ihmisenä. Sitten oli myös **Ida**-täti, laitoksen keittäjä, mukava aikuinen. Häntä ei tarvinnut pelätä, hän oli aina lähellä ja valmis auttamaan. Paras ystäväni oli **Aune Raunio**, joka oli minua vanhempi tyttö, en tiedä kuinka paljon vanhempi. Sitä en muista missä vaiheessa ystäväystyimme. Leikimme aina yhdessä pienessä piirissä.

Koulun aloitin 7-vuotiaana syyskuun 1. päivänä. Hiukset oli leikattu lyhyiksi ns. polkkatukaksi. Päälläni oli tiilen värinen pyhämekko. Siinä oli angoralangalla kirjottuja pupuja edessä ja vaakaruu-tuinen esiliina. Totta kai olin mielissäni vaatteistani. Opettaja oli nuori tumma rouva, **Armi** nimeltään. Koulu oli tyyppilinen maalaiskoulu, jossa oli kaksi opettajaa. Molemmat asuivat samassa rakennuksessa. Opettajan miestä en muista nähneeni, oli kai armeijan palveluksessa. Koulun alku meni tavanmukaisesti. Sitten 30. marraskuuta 1939 alkoi talvisota klo 7.30. Siiri-täti tuli huoneeseen ja kertoi että nyt on alkanut sota. Se oli kauhea shokki kun ei tiennyt mitä sota tarkoitti ja se, että täti herätti, mitä hän ei koskaan tehnyt aiemmin.

Kaikki huoneet, jossa lapset asuivat oli nimetty. Taimelassa oli kuusi sänkyä, toisella puolella neljä, kaksi ikkunaa ja pitkä pöytä. Jokaisella lapsella oli tuoli ja kaappi. Huoneen perällä oli ruukussa kukkia. Lattialla oli räntimatto, siinä koko kalustus. Olin tuohon aikaan nuorin lapsista. Laitokseen tullessa olin 2-vuotias ja kouluikäni saakka ns. helppo lapsi. Kaikki

itsenäisyys ja oma tahto nujerrettiin heti. Sait luvan puhua vasta luvan saatua, koskaan ei saanut sanoa vastaan. Säännöt olivat tarkat ja niitä noudatettiin ehdotta. Sotavesta ovat jääneet mieleen ”tulipalopakkaset”, jolloin isovarpaani paleltui sekä kirkas auringon paiste ja pelko lentokoneita kohtaan. Täysikuun aika oli pahin, koska silloin oli usein pommituksia. Illalla kun menimme nukkumaan päälle ei jätetty kuin yöpaita. Sota-aikana nukuttiin alusvaatteet päällä. Päälysvaatteet, lakana, tákki, käsineet ja lakki olivat sängyn päädystä hyvässä järjestyksessä. Yöllä kun koneet tulivat pommittamaan laitoimme vaatteet nopeasti päälle, otimme lakanan ja menimme kuusiainan alle suojaan. Pommituksia oli ajoittain, koska lentokenttä oli kaupungin lähellä. Kerrottiin, että Mannerheim olisi yöpynyt lähellä olevassa maalaistalossa; siinä ehkä selityspommituksiin.

Vas. Aino Karvonen, Sanni Marttinen, Elma Taivalantti, Aili Marttinen.

Yksi yö on jäänyt erityisesti mieleen. Oli hämää, ei kuutamoa. Makasimme kauan kuusiainan alla, maa vavahteli ja lentokoneiden ääni kuului taukoamatta. En pystynyt nukkumaan, vaikka väsytti ja maan tärinä tuntui kauhealta. Luulin, että puut kaatuisivat päällemme. Huutaa ei saanut, en tiedä miksei? Aikuiset puhuivat kuis-katen, se pelotti vielä lisää minua. Myöhemmin kerrottiin, että Kotkaa olisi pommitettu 60 kertaa sinä yönä. Ensimmäinen vuosi koulussa meni kai hyvin. Toiselta luokalta jäi muisto, että sillä ei oppinut mitään. Tunnin kirjaimet ja osasin numerot jo koulun mennessä. Muut oppilaat opettelivat vasta muita perusasioita, siksi olin turhautunut. En halunnut opetella muitten mukana ja jäin heistä lukemisessa paljon

jälkeen. Sain todistukseen numeron 5 lukemisesta. Oli kova paikka myöntää, että olin huono. Jatkossa oli vaikeuksia oppia kunnolla lukemaan. Seuraavassa todistuksessa numero oli 7.

En muista, että läksyjäni olisi koskaan kuulusteltu, kysyttiin vain olinko ne tehnyt. Jatkosodan aikana koulunkäynti muuttui siten, että kuuntelimme radiosta ohjeita. Opettaja kävi tarkastamassa läksyt 1–2 kertaa viikossa. Koulu oli siinä vaiheessa otettu armeijan käyttöön. Koululle mennessä joutui kulkemaan varuskunta-alueen läpi. Siinä portilla kulkuvan lisäksi oli esitettävä joku tunnusana. Koskaan siitä ei päässyt yksin kulkemaan, piti olla vanhempi mukana. Isot tytöt 16–17-vuotiaat lähtivät mielellään saattamaan, pääsivät siinä samalla sotapointia katsomaan. Koulussa käsityötunnilla opettelimme ompelemaan ensin käsin ja sitten koneella, ilman lankaa ja kangasta. Piti osata tikata viivasuoraan paperia pitkin ennen kuin sai yrittää kankaalle. En muista tehneeni muuta käsityötä kankaasta kuin käsityöpussin. Sukkapuikoilla kudottiin sotilaille käsineitä, sukkaa, päähineitä ja polven lämmittämiä. Kaikki mahdollinen aika käytettiin hyväksi. Illalla vapaa-aikana myöskin kudottiin. Radio oli musta, pyöreä ja se seisoi omilla jaloilla. Siitä kuunneltiin uutisia kun muuta ei tullutkaan. Kaiketi välirauhan aikana alettiin sitten lähettää **Markus-se-dän** lastentuntia. Se oli kaikkein tärkein ohjelma. Markus-setä oli lapsuuteni aikana ainut mieshahmo. Lauantain toivottuja kuunneltiin salaa kun aikuiset olivat saunassa. Sunnuntaina tuli jumalanpalvelus, joka kesti 2–3 tuntia ja silloin oli istuttava hiljaa sekä kuunneltava. Se oli hirveää, ehkä pahin rangaistus mitä lapselle voi antaa. Mitään et ymmärrä, olet vain paikoillasi. Joskus yritin keksiä jotain ajatukseksi, niin tietysti ettei aikuinen näe. Olin jostain ottanut virkkuukoukun taskuun, sitten pitkän saarnan aikana vieressä istuva tyttö nukahti nojaten pöytään. Lai-

Vuonna 1927 Mikkelin Valkonauhayhdistys hankki omistukseensa Aiolan tilan Mikkelin maalaiskunnan Vuolingolta. Aiolan Valkonauhakoti pääsi muuttamaan uusiin tiloihin jo seuraavana vuonna. Kodin asukkaat tulivat eri puolilta maata. Kodissa asuvat tytöt kävivät Vuolingon kansakoulua. Jatkostakin huolehdittiin ja osa tytöistä jatkoi ammattikouluun ja joku jopa tyttökouluun. Tytöistä pidettiin myöhemminkin huolta järjestämällä heille kunnollisia työpaikkoja. Aiola oli yhdeksän hehtaarin tila, josta peltoa oli kaksi hehtaaria. Maitoa riitti jopa meijeriin vietäväksi, sillä talossa oli keskimäärin neljä lehmää. Tuloja saatiin siis maatilan tuotosta, mutta varoja kartutettiin myös kutomalla esimerkiksi mattoja ja tikkaamalla tákkejä. Tärkeän osan kodin hyvinvoinnista muodostivat eri muodoissa saadut lahjoitukset. Hammaslääkäri **Elna Alopeus** hoiti ilmaiseksi tyttöjen hampaat ja apteekkariksi **Akseli Jama** lahjoitti kodissa tarvittavat lääkkeet. Merkittävä lahjoittaja oli myös kauppias **Arvi Nojonen**.

Kodin johtajattarena toimi vuodesta 1929 aina vuoteen 1952 **Siiri Laajarinne** ja pitkäaikaisena emännöitsijänä **Ida Sarvelainen**. Vuolingon koulun opettaja **Elsa Asikainen** oli Aiolan tyttökodin johtokunnan puheenjohtajana.

Aiolan hankintavelat saatiin maksettua talvisotaan mennessä ja silloin aloitettiin päärakennuksen peruskorjaus ja uuden navetan rakennustyöt. Näistäkin aiheutuneet uudet velat saatiin maksettua jatkosodan jälkeen 1944. Aiolan tilanne jatkui vakaana 1950-luvulle tultaessa, mutta vuosi 1952 toi mukanaan monia vaikeuksia: yhdistyksen puheenjohtaja **Tilda Lauha** kuoli, kodin johtajatar jäi eläkkeelle, asukkien määrä laski alle valtion-apuehtojen ja rakennukset vaativat jälleen korjausta. Tässä tilanteessa nuo aikaisemmin niin rohkeat naiset eivät enää jaksaneet.

Yhdistys päätti kokouksessa 30.10.1952 lopettaa Aiolan tyttökodin toiminnan. Rakennukset saatiin kuitenkin myytyä vasta 1954 ja ostajana oli Kymölän Kilta ry, joka osti kodin sortavalalaisten eläkeläisopettajien kodiksi. Aiolan kauppahinta ja muukin omaisuus lahjoitettiin suurelta osin paikallisille järjestöille, jotka tekivät työtä lasten ja vanhusten parissa.

Lähde: Mirja Särkän laatima historiikki

toin koukun roikkumaan hänen nenästään, se tietysti heilui hengityksen tahdissa. Se nauratti minua ääneen, jonka seurauksena jouduin nurkkaan.

Näin jälkikäteen ajatellen se oppi, mitä lapsena sai ei mennyt hukkaan. Kudon edelleen kangaspuilla räntimattoja sekä puikoilla sukkia. Marjat ja sienet kerään itselleni talveksi. Kesällä hoidan siirtola-puutarhaani. Vaikeimmassa murrosiässä päätimme kolme tyttöä yhdessä lähteä katsomaan maailmaa. Karkasimme kävelen kohti Kuopiota **Kaisan** lapsuuden kotiin. Taskuissa oli marjoista saatu raha, kai pari markkaa sekä edellisen päivän leipäpalat. Ensimmäinen päivä meni mukavasti, aurinko paistoi eikä jalkoihin sattunut. Yön vietimme ratavartijan kopissa salaa. Seuraava päivä oli vaikeampi ilman ruokaa ja vettä joimme kun tulimme joen tai järven rantaan.

Sitten päätimme nousta junaan Suonenjoella. Konduktööri tuli pyytämään lipputa, joita meillä ei ollut. Tarjosimme hänelle vähän rahojamme. Hän heti epäili, ettemme olleet luvallisella matkalla. Hän puhui niin kauniisti, että heti kerroimme totuuden. Hän vei meidät kotiinsa, jossa saimme hyvää keittoa. Maistui taivaalliselle, jonka jälkeen pääsimme suihkuun ja nukkumaan. Aamulla lähdimme sitten kohti Airolaa. Pelko kasvoi mielessä, mitä tuleman pitää. Siiri-täti otti jokaisen erikseen puhutteluun. Minulle hän totesi, ettei olisi minusta uskonut. Toiset tytöt joutuivat leivintupaan arestia kärsimään. Siellä oltiin päivä tai kaksi ilman seuraa. Minun rangaistukseni oli, etten saanut mitään rangaistusta. Se oli paljon kovempi seuraus kuin jos sen olisi heti sovittanut. Siihen loppui karkumatkojen suunnittelu.

ELMA ELINA SUOMINEN OS.TAIVALANTTI
*Kirjoittaja vietti lapsuutensa
Airolan tyttökodissa*

Äitini täytti 80 vuotta helmikuussa 2012. Miettiessämme sopivaa lahjaa päädyimme koko perheen yhteiseen nostalgiamatkaan hänen synnyinseudulleen Mikkeliin. Vaimoni kuuli työtoveriltaan Mikkelissä sijaitsevasta Sateenkaaren majatalosta, jota piti vanha nainen. Päätimme yöpyä siellä. Syyskuussa lopulta löytyi kaikkien kalenterista sopiva kolo matkaa varten. Ennen lähtöä äitini ihmetteli, mistä olimme matkalahjakorttiin löytäneet kartan, jossa luki Vuolinko. Paikka oli nimittäin juuri se, missä hän oli lapsuutensa viettänyt. Tästä meillä ei ollut aavistustakaan majapaikkaa varatessamme. Kun pitkän automatkan jälkeen saavuimme perille Sateenkaaren majataloon, totesi äitini paikan näyttävän kumman tutulta. Tänne hän oli kaksivuotiaana pikakutyttönä tullut ja nyt palannut sattumalta 78 vuotta myöhemmin. Tai ehkä kohtalon johdattamana.

KIMMO SUOMINEN

Kuvat: **KIRJOITTAJAN KOTIARKISTO**

Kimmeltävä tähtönen

*Kimmeltävä tähtönen päivänrannan puolla,
näitkö kerran seimehen kaukomailla tuolla?*

*Näitkö Jeesus-lapsosen seimen tuutusessa?
Näitkö joulunkelin taivaan saattueessa?*

*Näitkö vielä paimenet yöllä kedollansa,
kuninkahat itämaan joulumatkallansa?*

*Kimmeltävä tähtönen, lyhty maailman yössä,
loista, loista meillekin leikissä ja työssä.*

(kansanlaulu)

Kuusien aikaan

*Uinuu yllään lunta, lehvä juhannuspuun
nähdän mullassa unta kesäisen illansuun.*

*Joulun tuoksuva kuusi pakkasta paukkuen,
yllään vihreys uusi, valvoo juhlien.*

*Nyt on kuusien aika, juhannus muisto on vaan.
Joulun tenhova taika kietoo huntunsa maan.*

*Kuultoa maisen valon oli koivu ja juhannus.
Kuusen kynttilän palon on ikuinen kirkkaus.*

Eero Salola

Suomalaisten alkoholiasenteet 2012 -selvitys:

Alkoholiasenteet edelleen tiukat

Suomalaisten asenteet alkoholin käyttöä ja etenkin humalajuomista kohtaan ovat edelleen tiukat. Tänä vuonna asenteissa on ensi kertaa havaittavissa pieni käänne sallivampaan suuntaan. Kansa on ehkä alkanut turtua alkoholihaittoihin, mutta niitä ei silti voida hyväksyä, pohtii pääsihteeri **Vertti Kiukas** SOSTE:sta.

Suomalaisten alkoholiasenteet 2012 -selvityksen mukaan enemmistö suomalaisista on sitä mieltä, että alkoholin myyntiin päihtyneelle tulisi ravintoloissa ja kampuissa suhtautua nykyistä tiukemmin (73 %), alkoholia käytetään Suomessa liikaa (71 %) ja humalajuomiseen suhtaututaan liian vapaasti (66 %).

Suurin osa suomalaisista kannattaa ruorijuopumuksen (75 %) ja rattijuopumuksen (67 %) promillerajojen laskeamista. Noin puolet kannattaa alkoholin mielikuvamainonnan kieltämistä (53 %) sekä alkoholiteollisuuden sponsoroinnin ja mainonnan kieltämistä urheilutapahtumissa (52 %).

Tasan puolet suomalaisista on sitä mieltä, ettei alkoholiteollisuuden ole sopivaa osallistua alkoholipoliittisten lakien ja asetusten valmisteluun. Sen sijaan noin puolet (52 %) sal-

lisi alkoholiteollisuuden tuottavan oppimateriaalia kouluihin.

Asenteissa lievä käänne sallivampaan suuntaan

Suomalaisten alkoholiasenteet -selvitys on tehty vuodesta 2006 joka toinen vuosi. Tänä vuonna asenteissa on ensimmäistä kertaa havaittavissa 5–7 prosenttiyksikön muutos sallivampaan suuntaan.

Muutos näkyy mm. suhtautumisessa alkoholin mielikuvamainonnan ja urheilutapahtumissa tapahtuvan alkoholiteollisuuden sponsoroinnin ja mainonnan kieltämiseen. Se näkyy myös kysymyksissä alkoholin liikakäytöstä, alkoholin myynnistä päihtyneille sekä suhtautumisesta humalajuomiseen.

– Alkoholihaittojen taso on ollut pysyvästi korkeampi vuoden 2004 alkoholiveroales-ta lähtien, ja haittoihin on ehkä alettu turtua. Silti ei voida hyväksyä sitä, että ihmisten annetaan voida pahoin omassa arjessaan, sanoo pääsihteeri Vertti Kiukas SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:stä.

Rajoitusten lisäksi pyrittävä kulttuurin muutokseen

– Haittojen rajoittamiseksi tehdyt toimet eivät yksinkertaisesti vielä riitä. Alkoholin ve-

rotus on yhä keveämpää ja kokonaiskulutus suurempaa, vaikka verotusta on vuoden 2004 jälkeen kiristetty. Ihmetystä herättää myös se, ettei alkoholimainonnan rajoittamista koskeva lakiesitys etene, Kiukas toteaa.

– Alkoholin ja tupakan verotusta tulisi kiristää aina vähintään ostovoiman kasvun verran. Myös alkoholin hinnan ja saatavuuden sääntely sekä erityisesti nuorille suunnatun mainonnan rajoitukset ovat tutkitusti tehokkaita keinoja hillitä kokonaiskulutusta.

Kokonaiskulutus on absoluuttiseksi alkoholiksi muutettuna nykyisin 10 litraa asukasta kohti. Tutkimusten mukaan alkoholo-

lihaittojen määrä seuraa kokonaiskulutuksen muutoksia.

– Herkästi ajatellaan, että vain suurkulutuksella on yhteys alkoholihaittoihin. Sosiaali- ja terveydenhuollon kustannusten näkökulmasta merkittävämpi ryhmä ovat tavalliset, työssäkäyvät, alkoholia mielestään kohtuullisesti käyttävät ihmiset, joita on moninkertainen määrä suurkuluttajiin verrattuna, Vertti Kiukas sanoo.

– Heidän tavoittamiseksi tarvitaan pitkäjänteisiä toimintamalleja, joilla pyritään vaikuttamaan kulttuuriin eli alkoholin paikkaan tavallisten ihmisten arjessa.

IRJA ESKELINEN

Lisätietoja

- pääsihteeri Vertti Kiukas, SOSTE, puh. 040 5924 287
- kehittämispäällikkö Kaarina Tamminiemi, SOSTE, puh. 040 577 4614
- *Suomalaisten alkoholiasenteet 2012 -selvitys* julkaistiin XIX Valtakunnallisilla päihde- ja mielenterveyspäivillä 15.10. Helsingissä. Selvitykseen haastateltiin 1003:a Manner-Suomessa asuvaa 15–79-vuotiasta. Tutkimuksen virhemarginaali on +/- 2,5 %. Haastattelut toteutti TNS Gallup Oy SOSTE Suomen sosiaali ja terveys ry:n toimeksiannosta.

Alkoholifaktaa

- yli 90 % aikuisväestöstä käyttää alkoholia
- suurkuluttajia on 5–10 %
- alkoholihaittojen välittömät kustannukset Suomessa 0,8–1 miljardia euroa
- niistä yli kolmannes aiheutuu järjestyksen ja turvallisuuden, neljännes sosiaali- huollon ja reilu viidennes terveydenhuollon kustannuksista
- välilliset kustannukset 3,2–5,9 miljardia euroa
- alkoholiveron tuotoksi 2012 arvioitu 1,4 miljardia euroa

KUMPPANUUS on Alkoholiohjelman kulmakivi

Suomalaisessa alkoholihaittojen vähentämisen mallissa yhdistyy sosiaali- ja terveystieteisiin lähtökohtiin perustuva lainsäädäntö, viranomaisten ja kansalaisten paikallinen yhteistoiminta sekä alkoholin kysyntään, tarjontaan ja haittoihin vaikuttaminen. Tämän yhtenäisen strategian tarkoituksena on muovata suomalaisten ja erityisesti nuorten koko elinympäristö päihdehaitoilta suojaavaksi. Alkoholiohjelma tarjoaa päihdehaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen pyrkiville toimijoille yhteisen välineen tavoitteiden saavuttamiseksi. Alkoholiohjelman kumppaniksi voi ryhtyä mikä tahansa organisaatio, joka haluaa sitoutua alkoholihaittojen ehkäisyyn ja vähentämiseen. Tällä hetkellä kumppaneina on kuntia, kuntayhtymiä sekä valtakunnallisia ja paikallisia järjestöjä ja yhteisöjä ja kirkollisia toimijoita. Myös Suomen Valkonauhaliitto on yksi kumppani.

Tavoitteena tavallisen arjen sujuminen

Vas. ministeri Guzenina-Richardson ja Irja Eskelinen.

Ehkäisevä päihdetyö, riskiehkäisy, korjaava työ ja vertaistuki tulevat esiin monissa toimijoiden vuonna 2012 laatimissa Alkoholiohjelman toimintasuunnitelmissa. Vauvasta vaariin, elämäntilanteesta toiseen olemme mukana ihmisten arjessa ympäri Suomea. Me kaikki toimijat tuemme ihmisten tavallista – ja sitä tavatontakin – arkea ja elämää.

Omien toimiemme lisäksi edistämme Alkoholiohjelman kautta yhteistyössä myös terveyttä ja hyvinvointia lisäävää päihdepolitiikkaa ja päätöksentekoa. Alkoholiin kokonaisuudistus ja raittiustyölain uudistus ovat asioita, joihin vaikutetaan juuri nyt. Kokonaiskulutuksen laskeminen on kaikkien yhteinen päämäärä; jos kokonaiskulutusta saadaan laskettua, sillä on suuri kansanterveydellinen merkitys ja vaikutus ihmisten päivittäiseen hyvinvointiin. Lisäksi sillä saavutetaan myös merkittäviä taloudellisia hyötyjä.

Ehkäisevä päihdetyö EHYT ry haluaa omalta osaltaan mahdollistaa yhteistyön sujumisen niin järjestöjen välillä kuin järjestöjen, kuntatoimijoiden, seurakuntien ja valtionhallinnon välillä. Yhteisellä, pitkäjänteisellä työllä edistämme vastuullista päihdepolitiikkaa ja olemme läsnä ihmisten arjessa hyvinvointia tukien.

IRJA ESKELINEN

Ryhmäkuvassa 7.11.2012 sosiaali- ja terveysministeriössä kumppanuussopimuksen allekirjoittaneet 28 toimijaa. Ministeriön puolelta sopimuksen allekirjoitti peruspalveluministeri Maria Guzenina-Richardson.

Aktiivisen vanhuuden ja ystävyysjuhlaa Kuopiossa

Kuvassa Marjatta keskellä, pojantyttäreensä Tainan ja Maire Kiiskin (vas.) keskellä. Marjatta ja Maire kukitettiin juhlassa Kuopion Valkonauhan kunniajäseniksi.

loista ja sydämellistä ystävyysjuhlaa vietti Kuopion Valkonauha, kun yhdistyksen pitkäaikaisen jäsenen ja puheenjohtajanakin toimineen **Marjatta Kinnusen** runot julkaistiin ystävien avulla 24-sivuisena vihkona.

Juhla kokosi puolen sataa sankarin läheistä ja ystävää ympäri Kuopiota ja juhlaväessä oli neljää eri sukupolvea Marjatan matkalta.

Marjatta (s.1923) löysi itsestään runottaren päädyttyään pitkän Suomen kiertämisen jälkeen 60-luvun lopulla Rytkyllä, joka tuolloin vielä oli Kuopion maalaiskuntaa. Toki jo aivan pienenä tyttönä hän sommitteli ajatuksiaan mm. iltarukouksiksi, mutta lupaus ryhtyä Rytkyllä pyhäkouluopettajaksi avasi hänelle uuden oven. Pyhäkouluopettajien kursseilla ja

koulutuksissa Marjatta kokee löytäneensä sen rohkeuden ja luottamuksen osaamiseensa, josta runoja alkoi syntyä aivan uudella tavalla.

Marjatta teki runoja läheisilleen ja tuttavilleen. Samoin hän puki sydämensä ajatuksia sanoiksi. Vuodenaikojen ja elämänsä kierron tunnelmat voi lukea hänen runoistaan.

Kun syystuuli riisuu puut, voi nähdä kauas – nähdä taivaan korkeuksiin.

Kun elinvuotemme riisuu meitä niin Jumala, Hänen rakkautensa tulee suuremmaks'.

Runoja kertyi vuosien saatossa. Valkonauha-lehti on mm. julkaissut Marjatan runoja ja osa runoista on syntynytkin

juuri lehteä varten. Mutta kun alkuperäiset runot uhkasivat jo lippuina ja lappuina hajota maailmalle, syntyi ajatus niiden kokoamisesta yksiin kansiin. Ajatus iti ja ystävät kokosivat laatikoistaan Marjatan eri yhteyksissä kirjoitettuja ja julkaistuja runoja talteen. Kuopion Valkonauha ja Kallaveden seurakunta julkaisivat runot vihkona, jota myydään diakonia ja lähestyksen hyväksi (5e/kpl).

Marjatan Runot julkaistiin sopivasti tänä vuonna, joka on aktiivisen ikääntymisen teemavuosi EU:ssa ja Marjattakin lähestyy jo 90. ikävuottaan. Marjatta on oikea aktiivisen vanhuuden mannekiini. Vaikka ikä on tuonut Marjatallekin monta estettä menemisiin ja tekemisiin, niin aktiivisuus yhteydenpidossa on säilynyt. Runojakin toimitettiin ystävien avulla kuulon ja muistin varassa, kun silmät eivät enää jaksata tehdä työtään kuten ennen. Ystävis-tään ja läheisistään huolehtivana Marjatta on yhteydessä ystäviinsä, vaikka ei aina liikkeelle pääsekään.

RAILI RANTANEN
Kuopio

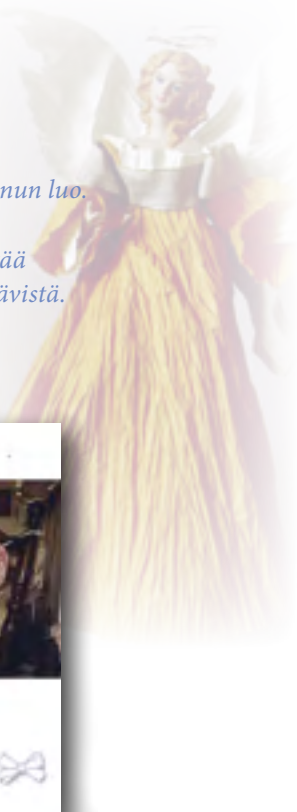
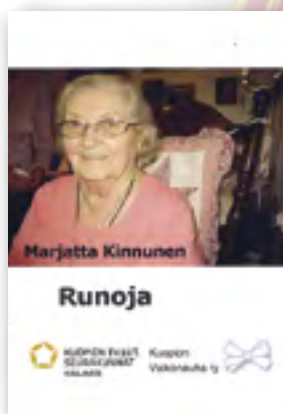
Valkonauhasisar Marjatta Kinnunen on lahjoittanut runokirjojaan Suomen Valkonauhaliitolle. Kirjan hinta 5 euroa tullaan lähettämään kokonaisuudessaan Suomen Lähetysseuran kautta Namibian perhetyön tukemiseen.

Ystäville illassa

*Kun ilta on tulossa
on kuin maa olisi lähempänä.
Kun – ilta on tullut,
loistaa iltatähti kirkkaana
vilkuttaen terveisiä toisesta maasta.*

*Mutta, ystävät ovat täällä
vielä katsomme samaa tähteä.
Kiitos teille ystävät,
kiitos teille.*

*Enkelit lehtävät,
aina ne lentävät
aina sinun luota minun luo.
Ja minä saan
enkelin siipeen piirtää
kiitosrukouksen ystävistä.
Ja niin ne menevät
Taivaan Isän syliin.*

YLI KAIKKIEN RAJOJEN? Helsingin olympialaiset ja Armi Kuusela kansainvälisyyden kynnyksellä

Minulla ja miehelläni on tapana, mikäli aika sallii, lorvailla kirjakau-poissa. Yhdellä tällaisella reissulla silmiini osui **Maija Urponen** teos *Yli kaikkien rajojen? Helsingin olympialaiset ja Armi Kuusela kansainvälisyyden kynnyksellä*. Kirjan on kustantanut Suomalaisen kirjallisuuden Seura vuonna 2010 ja se pohjautuu väitöskirjatutkimukseen.

MAIJA URPONEN: Yli kaikkien rajojen? Helsingin olympialaiset ja Armi Kuusela kansainvälisyyden kynnyksellä SKS, 2010

Selailen aina lähde- ja kirjallisuusluettelot sekä henkilöhakemistot ensimmäiseksi. Heti huomasin, että tässäpä onkin teos, jossa kerrotaan paljon naisjärjestöjen toiminnasta ja myös Valkonauhasta. Olin iloinen, että kirjoittamani Suomen Valkonauhaliiton 100-vuotishistoriikki seitsemän vuoden takaa löytyi kirjallisuusluettelosta. Eihän siinä auttanut kuin hankkia kirja omaan hyllyyn ja monta mielenkiintoista ilta-

hetkeä olen sitten viettänytkin sen parissa.

Vuoteen 1952 sijoittuu kaksi tapahtumaa, jotka vuosikymmenten saatossa ovat painuneet suomalaisten kollektiiviseen muistiin: Helsingin olympialaiset ja **Armi Kuuselan** valinta Miss Universumiksi. Olympialaiset ja Armi toimivat vertauskuvallisina vedenjakajina kansallisen sulkeutuneisuuden ja avoimuuden, karun menneisyyden ja loistavan tulevaisuuden välillä. Tapahtumiin liittyneissä julkisissa keskusteluissa koeteltiin suomalaisuuden rajoja; ”vieraat” miehet ja ”vieras” rakkaus hämmensivät kansakuntaa.

Teemojaan monisyisesti tarkasteleva kirja luo kansakunnan muistin ydintapahtumien kautta näkökulman suomalai-

suuden historiaan ja historiakuviimme. Se tuo näkyville ylikansallisen sukupuolen ja seksuaalisuuden juonen, joka liittyy kiinteästi kansakunnan kertomiseen. Olympialaisiin ja Armi Kuuselaan liitetty muistamisen tapa muodostaa kertomuksen, jossa Suomi avautuu kohti maailmaa, ottaa siinä paikkansa ja saa osakseen sen tunnustuksen.

Suomen Valkonauhaliitto esiintyy teoksessa yhdessä Suomen Naisjärjestöjen Keskusliiton kanssa monin tavoin, sillä järjestöt panivat toimeen valistuskampanjan, jonka tarkoituksena oli varoittaa erityisesti maalta Helsinkiin muuttavia nuoria naisia kansainvälisen kisakau-pungin vaaroista. Millaisiin käsityksiin Suomen Valkonauhaliiton toiminta nojasi, miksi valistuskampanjaa pidettiin tar-

peellisena? Mitä ”sinisilmäisille” naisille suunnatulla kampanjalla ajateltiin saada aikaan? Olympialaiset herättivät suomalaisissa sekä toivoa että myös pelkoa uutta kohtaan. Nuo tunteet tiivistyivät huoleen maan maineesta, jonka varjelemisesta naisilla katsottiin olevan keskeinen rooli.

Vaikka kirja keskittyy historiaan, tuo se uusia näkökulmia myös 2000-luvun keskusteluihin suomalaisesta kulttuurista ja yhteiskunnasta ja myös siitä miten me nykyään suhtaudumme muualta maahamme muuttaviin.

Kirja on mielenkiintoinen tietopaketti ja oikein hyvää lukemista joulun pyhiksi!

IRJA ESKELINEN

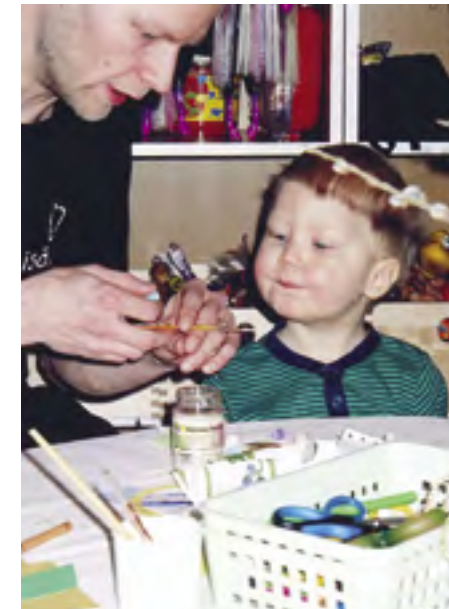
Askari eli askarteluryhmä on toiminnut Suomen Valkonauhaliiton tuella Helsingin Meilahdessa sijaitsevan Ronald McDonald Talon Vihreässä talossa lähes yhdeksän vuotta kokoontuen kaksi kertaa kuukaudessa. Ryhmä on tarkoitettu pitkäaikaissairaille lapsille ja heidän perheilleen virkistykseksi ja voimavaraksi. Ikärakenne on yleensä 1–13 vuoden välillä. Sisärukket valmistavat usein pikku yllätyksiä toisilleen ja monet vanhemmat haluavat tehdä sairaalassa oleville lapsilleen katseluvirikkeitä. Joskus lapset myös muistavat pienten askartelutuotteiden välityksellä isovanhempia tai omia kavereita sekä ovat innokkaita tekemään askarteluja äidille ja isälle muutoinkin kuin äitien- tai isänpäivänä.

Vuodenajat ja juhlapäivät ovat aina huomioituina ohjelmassa. Lisäksi mukana on erilaisia kiinnostavia aiheita kuten esimerkiksi Hello Kitty -aiheet ja muut muotivirtaukset, jotka rikastavat Askarin sisältöä. Eläinaiheet ovat hyvin kiinnostavia ja kaikki luontoon liittyvä.

Ronaldin ympäristöön saadaan kosketuskohtaa kerättyjen lehtien ja pikku oksien välityksellä. Näitä työstetään piirtäen kuvia ja askarrellen koristeita. Usein lapset ovat eri puolelta Suomea kotoisin ja heille on varsinkin keväisin yllätys, miten kevät tulee nopeasti Helsingin seudulle. Muutamana keväänä valkovuokot ovat haastaneet kokeilemaan askartelutöitä samoin kuten myös meriaihe, kallioid tai vaikkapa Ronaldin pihapiiri. Lapsille on aina kiva kertoa, mitä luonnossa juuri

sillä hetkellä on, onpa sitten kyse muuttolinnuista, sateesta tai tuulesta. Talven värit ja pakkashiutaleet innostavat lapsia yhtä hyvin kuin kevään vihreät sävyt, kesän runsas väriiloisto tai syksyn keltaiset sekä okrat väripinnat.

Joskus katsoimme netistä, miltä jääkarhut oikeasti näyttävät, tehdessämme jääkarhu-pakkasmittareita. Revontuli-aiheeseen liittyen katsoimme pienen revontuli-videon. Kerran minulla oli mukana keräämiäni liuskekiviä. Lapset irrotteli-vat mielellään ohuita liuskeita ja liimasivat niitä pikku tauluihin. Pienimpiä piti tietysti auttaa, mutta isommat pärjäsi-

Aleksis 1,9 vuotta tekee Askari-työtä yhdessä isänsä kanssa.

*Tuntiessamme itsemme yksinäisiksi ja hylätyiksi,
niin etteivät ihmiset lainkaan ymmärrä meitä,
kulkiessamme omia vaikeita teitämme,
joita kukaan ei kulje kanssamme,
silloin luonto puhuu meille:
Lumihiutaleet putoilevat päällemme
hellästi ja lohdullisesti,
tuuli syleilee ja hyväilee,
aurinko laskee olallemme
hyvän, lämpimän kätensä,
ja pimeys painaa meidät sydämeensä,
peittää ja suojaa
kuin äiti.*

HELENE BÖHLAU

Neula

Neula tipahti lattialle päästään pieneen äänen – heläyksen. Hetkeksi aika pysähtyi. Sydän jätti yhden lyönnin väliin. Sitten harmistuksen sanat lensivät suustani täyttären huoneeseen. Neula oli aivan tavallinen pieni viiden sentin mittainen, jossa oli pienenpieni reikä lankaa varten. Jotkut kutsuvat reikää silmäksi, mutta minä en näe siinä pupillia, iiristä, ripsiä – tosin sarveiskalvo siinä saattaa olla. Se selittäisi miksi lankaa on niin vaikea saada reiästä läpi. Neulaa voi siis siinä tapauksessa hyvällä syyllä kutsua silmäneulaksi.

Olin ompelemassa nappia takkiin, kun tuo onneton neula putosi hyppysistäni. Myönnän heti, että olen köpelökynsi, mutta tuolla neulalla on selvästi antipatioita minua kohtaan, koska se on pudonnut ennenkin. Tarkemmin sanottuna se karkaa kädestäni yleensä aina kun olen ompelemassa jotakin. Tuo neula selvästi vihaa minua. Totta puhuakseni minäkään en erityisemmin pidä siitä.

Neulan pudottua pomppasin seisomaan ja löin jalkani kipeästi pöydän kulmaan. Hetken hypin yhdellä jalalla ympäri huonetta. Polveen tulisi varmaan mojova mustelma, mutta tuskin mikään murtui tai meni sijoiltaan – totesin kun pystyin jälleen hetken päästä kävelemään.

Muistelin mistä olin tuon ongelmeneulan saanut. En ole ainakaan sitä itse ostanut. Todennäköisesti sain sen äidiltäni muuttaessani kotoa joskus vuonna ”yksi ja kaksi”. Äitini lahjoitti minulle pienen ompelurasian, jossa tuo neulakin lienee ollut lankarullien ja muiden ompelutarvikkeiden joukossa. Muistan äitini sanoneen, että ompelutarvikkeita jokainen nainen tarvitsee. Minun mielestäni –tasa-arvon

vuoksi- myös miehet tarvitsevat niitä. Tosin joku mies voi olla asiasta eri mieltä ajatellen, että neula kuuluu naisen käteen ja kirves miehen käteen. Minun puolestani jokainen saa ajatella mitä lystää ja olla omaa mieltään. Ikävä kyllä äitini käsityötaitot eivät ole periytyneet tyttarelle. Pystyn hädin tuskin sen napin ompelemaan.

Kun pystyin taas kävelemään, alkoi neulan vimmuttu etsiminen. Se oli pakko löytää ennen kuin se pistäisi kissani tassuun tai jonkun jalkapohjaan. Molemmissa tapauksissa olisi lääkärikäynti edessä, mikäli neula menisi syvälle. Pelkkä ajatuskin kauhistutti. Neulaa ei näkynyt missään. Etsin ja etsin sitä lattialta. Maton päällykset ja aluset, kaikki roskatkin tuli käytyä läpi. Samalla totesin, että viime imuroinnista on aikaa. Löysin sentään viiden sentin kolikon, kuitenkin ostamistani kissanruokapusseista ja yhden hiuspinnin.

Tulin tohottaessani miettineeksi millainen on neulatehdas. Se on varmasti pieni kun neulatkin ovat pieniä. Siellä on luultavasti paljon koneita ja vähän henkilökuntaa. Todennäköisesti kaikki naisia, ehkä johtajana on pistäväkatseinen mies. Neulan valmistaminen on varmaan monimutkainen prosessi. Jostakin ylijäämäteräksestä niitä ehkä valmistetaan. Lopputuloksessa neulat vaeltavat jollain hihnalla, jossa niiden laatua tarkkaillaan mikroskooppilla kun reiätkin ovat niin ole mattomia.

Minunkin pitäisi hankkia suurennuslasi, että näkisin pujottaa neulan lankaan tai langan neulaan. Sehän on yks hailee kummin päin sen tekee kun lopputulos on sama tai minun tapauksessani se, että lanka ei ole neulassa eikä neula langassa. Neulatehtaassa tehdään kaiketi myös pistoko-

Ronald McDonald Talo sijaitsee Helsingissä Meilahden huvila-alueella ja se on tarkoitettu pitkäaikaissairaille lapsille ja heidän perheilleen kodinomaiseksi majoitusvaihtoehdoksi pitkien sairaalahoitojen ajaksi. Talo koostuu kolmesta hirsirunkoisesta talosta ja sijaitsee kävelyetäisyydellä sairaalasta. Talolle on ollut suuri tarve ja vuosittain Talossa yöpyy n. 500 perhettä.

vät hyvin itse. Tällaiset hetket ovat suuria ja antoisia kaikille.

Erilaiset työtävät tulevat koikeilun kautta tutuiksi. Saksien ja pensseleiden käyttö, pienet ompelut, pujotelut ja solmujen tekeminen onnistuvat yllättävän hyvin pienissä käsissä.

Erilaisten materiaalien tuntemus lisääntyy hyvin askartelun myötä. Ensimmäiset silityskokeilutkin on tehty ryhmän aikana valvotusti. Se on tuntunut monesta työstä ja pojasta ”isolta” ja antanut reilusti ”minä osaan”-tunnetta. Joskus vanhemmatkin löytävät Askarin kautta uusia ideoita, joita haluavat kokeilla tulevina päivinä lastensa kanssa. Ideat voivat kohdistua joko tuttuihin tai aivan uusiin materiaaleihin, jotka ovat jääneet aiemmin kokeilematta. Vanhempien innostuminen on tärkeää, sillä heidän kauttaan tulee lapsille sairaalassolon jälkeen mahdollisuudet niin tarvikkeisiin, aikaan kuin ohjaukseenkin nähden.

Lapsia on hyvä kehua ja kannustaa, sillä se lisää innostusta välittömästi sekä antaa uutta pohjaa uusiin tuleviin

kädentaitoihin. Lapsilta tulee hyviä ideoita töihin ja he ovat valmiita nopeasti kokeilemaan uutta. Ryhmässä pienet oppivat isommilta. Uudet lapset tulevat ryhmään usein vanhempiensa kanssa tai toisen vanhempiensa seurassa, mutta kun tulevat vähän tutummaksi, jäävät saman tien itse ryhmään eikä vanhempien tarvitse enää olla mukana. Joskus vanhemmat voivat olla keskenään valmiiksi ryhmytyneitä, joskus taas vieraita toisilleen. Tähän vaikuttaa monesti eri taloissa asuminenkin. Askartelun myötä perheet rupattelevat keskenään samalla, kun tekevät työtä lastensa kanssa. Ne ovat aina iloisia ja rakentavia hetkiä. Voi sanoa, että vaikka askarteluhetket ovat vain osa Ronaldin toimintaa, Askarilla on siinä oma paikkansa.

Teksti ja kuvat: ANJA HUHTASAARI

Kirjoittaja on ammatiltaan käsityön opettaja ja toimii Askarin ohjaajana.

Ronald McDonald Lastentalosäätiö perustettiin vuonna 1996. Säätiön yhteistyökumppaneita ovat HYKSin Lastenklinikka ja Lastenlinna, Sydänlapset ja -aikuiset ry sekä Kymppin Lapset – HYKSin lapsisyöpäpotilaiden vanhemmat ja ystävät r.y.

Nonna 3 v. Askarissa työn touhussa.

keita jotta nähdään miten neula sujahtaa erilaisten kankaitten läpi. Työntekijä ei voi varmaankaan neuloihin paljain käsin koskea, koska pistohaavanhan niistä saa sormeensa. Tämän olen joutunut monta kertaa toteamaan.

Etsin sitä mokomaa neulaa metrin säteeltä ompelupaikasta ja sitten laajensin tutkimusaluetta. Minä jopa kutsuin neulaa: ”Kiltti neula, missä luuraat? Anna minun löytää sinut.” Neula ei ollut moksiskaan, pyyntöni kaikuivat sen reiästä sisään ja ulos niin kuin langan olisi kuulunut tehdä. Onneksi kissani oli nukkumassa makuuhuoneessa, mutta varmuuden vuoksi katsoin kynnyksen yli kunnes tajusin ettei neula voisi sinne asti lentää kun ei sillä sentään siipiä ole.

Join lasin vettä ja yritin rauhoittua. Miksi neuulojen pitää olla sen värisiä kuin ovat? Miksi ne eivät voisi olla värikkäitä? Punaisia, sinisiä, vihreitä ja punavihersokeille mustia. Jos matto on tumma, valkoinen erottuisi selvästi. Paras olisi neonvärinen, se näkyisi hämärässä. Säkkipimeässä tuskin kukaan ryhtyisi neulomaan.

Aloitin neulan etsimisen suoraan alapuoleltani. Ensinnäkin tarkastin itseni ja huomasin, että paidassani oli reikä. Sekin kaipasi neulaa. Sitten nostin pöytää ja kurkistin sen jalan alle ja sieltähän se pilkisti. Oli pa ovela piilo. Pöydän äärestä ylös hypätessäni myös pöytä oli liikkunut ja neula käytti hyväkseen tilaisuutta ja pujahti pöydän jalan alle. Kunnioitukseni neulaa kohti kasvoi ainakin viisi senttiä.

EILA KAARINA

Tervetuloa Valkonauhan joulujuhlaan

Kokoonnumme **lauantaina 15.12.** liiton toimistolle Liisankatu 27 A 3. Tarjoilu alkaa noin kello 11.45 ja ohjelmaosuus kello 13.00. Tule laulamaan joululauluja ja virittäytymään joulun tunnelmiin! Ota mukaan ystäväkin tutustumaan Valkonauhan jouluun!

Pieni joulukynttilä pöydälläin mulle, liekein loistavin lausui näin:

Katso, pieni vähäinen olen vain, silti suuri tehtävä osanain.

Juhlamieltä, lämpöä säteilen. tuon ma joulun kotihin jokaisen.

Lapsi, lailla kynttilän, sinäkin, valon, lämmön luoda voit koteihin.

Elämässä paljon on pimeää; kaikkialla kaivataan joulukynttilää.

Ester Ahokainen

Joulurauhaa ja siunattua uutta vuotta Valkonauha-lehden lukijoille!

”Hiljaa vierii vanha vuosi iäisyyden merehen, olkoon vuosi alkavainen onnekas ja iloinen!”

Konsertissa kuultiin lauluja onnesta ja onnellisuudesta

Tämän vuoden konserttimme 10.11. liittyi *Ehkäisevän päihdetyön Viikon* tapahtumiin ja sen teemanäkökulmana oli *Onnellisuus*. YK:n selvityksen perusteella suomalaiset ovat toiseksi onnellisimpia ihmisiä koko maailmassa. Siksi mekin Valkonauhassa haastoimme pohtimaan mistä koostuu oman arjen onnellisuus ja millaista on oman näköinen hyvä elämä. Ehkäpä konserttiohjelmistomme auttoi miettimään, millaisia valintoja haluaa tehdä nyt ja huomenna, oman itsensä ja muiden hyväksi.

Konsertin puuhanaisena oli musiikinopettaja, musiikkiterapeutti **Taru Koivisto**. Taru on kehittänyt jo vuosien ajan liittomme musiikkiterapeutista toimintaa. Tälläkin kertaa Taru oli koonnut mukaan monipuolisen esiintyjäkaartin. Konsertissa esiintyivät Eli-

as ja **Matias Koivulehto**, baritoni **Vikke Häkkinen**, sopraano **Siru Kivi**, laulaja-trubaduuri **Sirkku Heinäluoto**, Taru Koivisto ja pianisti **Julia Tamminen**. Elämä ei ole yksinkertaista ja sen valinnat mustavalkoisia, mutta pienetkin teot omaksi ja muiden hyväksi ovat merkittäviä. Näistä pienistä aluista voi aueta sarja tekoja, joista seuraa onnea synnyttäviä asioita. Lähiyhteisöllä ja laajemmin yhteiskunnalla on vaikutus jäsentensä hyvinvointiin ja siten myös onnellisuuteen. Keskeinen ohjauselementti hyvinvoinnin edistämiseksi on lainsäädäntö. Alkoholiohjelmassa valtiovalta, kunnat ja järjestöt sitoutuvat yhteistyöhön alkoholihaittojen vähentämiseksi ja edistämiseen vastuullista päihdepolitiikkaa. Päihdepolitiikan ydinarvo on jokaisen kansalaisen oikeus terveyteen ja turvalliseen ympäristöön. Eh-

käisevän päihdetyön viikolla, 7.11., allekirjoitettiin Alkoholiohjelman valtakunnallisten järjestöjen kumppanuussovimukset sosiaali- ja terveysministeriössä. Suomen Valkonauhaliitto oli yksi allekirjoittajajärjestöistä.

Onnellisuus voi olla aktiivinen elämänsäntee tai ohimevä, mutta päätöksen kautta syntynyt hetki. Onnellisuuden voi tiedostaa vahvasti. Se voi olla myös elämää keventävä taustaaani.

Torgny Lindgren kirjoittaa teoksessaan *Merabin kauneus, Merabs skönhet*: ”Rakkaus ilmestyy vain niille, joilla on myötätuntoa kaikkea elämää kohtaan. Myötätunto ja rakkaus suojelevat meitä ikuiselta kuolemalta.”

Teksti: IRJA ESKELINEN
Kuvat: PIRJO SIPILÄ

Elias ja Matias Koivulehto ja Taru Koivisto pianossa

Sirkku Heinäluoto

Anna lapselle raitis joulu 2012

Lapsi odottaa joulua. Hän haluaa olla mukana rakentamassa mukavia yllätyksiä. Lapsen ilo on aitoa. Epämiellyttävä totuus kuitenkin on, että monen lapsen huoleton juhlatunnelma loppuu aikuisen alkoholinkäytön vuoksi. Aikuinen ei itse huomaa, miten hän korottaa ääntään, alkaa nauraa tai lässyttää epäaidosti. Jokainen lisälasillinen muuttaa aikuista pykälän itsekäännpään suuntaan!

Nyt 15. kerran järjestettävä Anna lapselle raitis joulu –kampanja muistuttaa, että lasten hyvä joulu taataan aikuisen turvallisella läsnäololla. Joulu on hyvä mahdollisuus opetella juhlatunnelman luomista ilman päihteitä ja opettaa se taito myös lapsille. Lapsuuden joulumuistot ovat perintökalleuksia!

Kampanjayhteisöt vetoavat kaikkiin aikuisiin:

Joulu on lasten juhla. Antakaamme jokaiselle lapselle raitis joulu!

Suomen Valkonauhaliitto lähettää tänäkin vuonna kampanjamateriaalin ev.lut.seurakuntiin.

Också detta år skickar Förbundet Vita Bandet i Finland ut kampanjaffischer till alla församlingar i landet.

En nykter jul för barnens skull 2012

Ett barn väntar på julen och vill vara med och förbereda roliga överraskningar. Barnets glädje är äkta. Den obekväma sanningen är, att många barns julstämning får ett abrupt slut på grund av de vuxnas alkoholbruk. Med varje glas förvandlas den trygga vuxna. Den vuxna märker inte själv förändringen, men det gör barnet.

En nykter jul för barnens skull -kampanjen ordnas nu för den femtonde gången. Kampanjen påminner om att närvaron av trygga vuxna garanterar barnens goda jul. Julen ger en möjlighet att bygga upp feststämning utan droger och lära detta vidare till barnen. Barndomens jular är minnen som består!

Organisationerna som deltar i kampanjen väddar till alla vuxna:

Julen är barnens fest – låt oss ge en nykter jul till alla barn!

Itella Green

Eläviä sanoja

Tyhjyys, joka sinut joskus valtaa, johtuu siitä, että olet kotoisin Jumalan luota. Huomaa tämä ja pidä tästä kiinni ankeina aikoina. Älä pakene itseäsi. Tyhjyyden kautta Jumala kutsuu sinua pysähtymään, kääntymään ja palaamaan kotiin.

Et koskaan saa rauhaa säröilevään sisimpääsi. Älä kuvittele, että voit koskaan tuntea muuta varmuutta kuin paljaan luottamuksen, yksinkertaisen uskon Kristukseen ja hänen lupauksiinsa. Luovuta! Sinun on tärkeintä lapsen tavoin hyväksyä, että Jumalan valtakunta on lahja, ilmainen. Vasta silloin pääset eroon halusta keskittyä kaiken aikaa itsesi, joko omiin puutteisiisi tai ansioihisi. Antaudu Jumalan työlle hänen tahtomallaan tiellä.

Jos et uskalla luottaa Jumalan hyvyyteen, nöyryytesi on vääränlaista. Ei meitä estä heikkoutemme vaan voimamme. Tietenkin on nöyryyttävää luopua ohjaksista, mutta luovuttamisen rukous kuuluu: "Tapahtukoon sinun tahtosi, ei minun." Tätä tarkoittavat sanonnat yön valo, itsensä kohtaaminen itsessään, kuoleminen elämäksi. Ihmisestä tulee se, joksi hänet on tarkoitettu. Pimeimmässä yössä loistaa valo, uskon tuli. Se on aina oleva kristillisen uskon salaisin paradoksi.

Jumala siunatkoon sinua.

OWE WIKSTRÖM

*teoksessa Vasta rakkaus antaa merkityksen,
2011 (Kirjapaja)*